

NOU 2015:2:

Høringsuttalelse fra skolekontoret og rektorene i Gjøvik kommune:

Forslag kap. 13 Arbeidet med å fremme et trygt skolemiljø og forebygge krenkelser, mobbing, trakassering og diskriminering

9	Det må bygges opp fagmiljøer med spisskompetanse om krenkelser, mobbing, trakassering og diskriminering knyttet til diskrimineringsgrunnlagene i skolen.	Eksisterende fagmiljøer må videreutvikles Kompetansen finnes og er tilgjengelig. Det handler om å overføre denne til den enkelte skole. Kontaktlærer vil måtte være sentral i arbeidet med å avdekke og skoleledelsen har ansvaret for å følge opp. Miljøterapeuttenesten bør styrkes i skolen
10	Departementet bør se på ordningen for å gi støtte til organisasjoner som tilbyr kompetanseheving til skoler om trakassering, slik at støtten blir mer forutsigbar	Vi har liten eller ingen tro på at ferdigsydde programmer i seg sjøl fungerer. Arbeidet må styrkes gjennom dialog på den enkelte skole, skolen må ha et eget eierforhold til hva som skal gjøres. Det er ikke behov for flere aktører som bidrar med dette
11	Elevenes forståelse av og kompetanse i hvordan de kan forebygge og håndtere krenkelser, mobbing, trakassering og diskriminering må styrkes.	Enig. Spesielt når det gjelder sosiale medier er det store utfordringer. Viktig å understreke at det er de voksne som har ansvaret.
14	Utdanningsdirektoratet gis i oppdrag å tydeliggjøre sosial og emosjonell kompetanse i læreplanverket som en fagovergripende kompetanse som innarbeides i relevante fag.	Dette er godt ivaretatt i Generell del av læreplanen. Må aktualiseres og gjøres forpliktende i skolens dokumenter
15	Skoleeiere bør oppfordre skolene til å gjennomføre Utdanningsdirektoratets Foreldreundersøkelse minst én gang per år.	Det er nok hvert 3.år. Det bør være rom for lokale undersøkelser
16	Kunnskapsdepartementet bes om å gjennomgå FUGs mandat med mål om å tydeliggjøre oppgavene, med særlig blick på økt innsats knyttet til det psykososiale	Ok

	skolemiljøet.	
19	Skoleeiers og skoleleders ansvar for at brukerorganene har tilstrekkelig kompetanse, lovfestes i opplæringsloven kapittel 9a.	Eier / leder har ansvaret for å gi informasjon, men organet må selv ha et medansvar for dette Det er en for omfattende oppgavene for skolene. Skolenes oppgave må begrenses til informasjon
20	Støtten til programmene videreføres.	Uenig Forskning og erfaring viser at det er delte oppfatninger av om programmene har varig virkning.
21	Skolenes generelle kapasitet til endringsarbeid og implementering må bedres. Dette må skje gjennom opplæring av skoleledere og oppfølging av skoleeiere.	Ok.
22	Kunnskapsdepartementet bør inngå et samarbeid med Datatilsynet for å utarbeide en veileder med tiltak for å øke skoleeieres og skolens kompetanse om behandling av personopplysninger	Lovverket er godt nok
23	Programmer som i fremtiden skal motta støtte fra Utdanningsdirektoratet, må tilfredsstillende følgende nye kriterier for både innhold og kvalitetsutvikling: • Programmet må ta høyde for skolens behov. Det betyr at antimobbeprogrammer bør inneholde temaene skjult mobbing, digital mobbing og psykisk helse. • Programmene må tilfredsstillende føringer som er gitt i aktuelt regelverk, og da særskilt opplæringsloven og personopplysningsloven. • Programeierne må kunne vise til innovasjon og nytenkning i sin fremtidige utviklingsplan for programmene. • Programeierne må vektlegge sitt ansvar for implementering og kvalitetsutvikling.	Støtte bør kun gis til skolebaserte utviklingsprosjekter. Det som gir effekt er systematisk arbeid på den enkelte skole. Forskning viser at programmer ikke virker over tid og må tas på alvor. Ønsker heller å øremerke midler til miljøterapeuter, helsesøstertjenester.

Forslag kap. 14 Håndtering av krenkelser, mobbing, trakassering og diskriminering

1	Det utarbeides en veileder om håndtering av krenkelser, mobbing, trakassering og diskriminering som bygger på kunnskap om hva som virker, og den nye aktivitetsplikten.	Skolene er i ferd med å overbyråkratiseres. Opplæringsloven ivaretar dette, Dersom det utarbeides veileder er det viktig at arbeidet er lokalt forankret.
---	---	--

Forslag kap. 15 Økt rettssikkerhet ved tydeliggjøring av kapittel 9a

5	Kravet til systematisk HMS-arbeid og internkontroll knyttet til elevenes skolemiljø i kapittel 9a presiseres i loven.	Skolene er i ferd med å overbyråkratiseres, og det bør ikke formaliseres nye HMS og internkontrollrutiner.
8	Skoleeiere gis en lovpålagt plikt til å gi medlemmer i brukerorganene opplæring, slik at de kan utføre vervet sitt på en forsvarlig måte.	Godt nok ivaretatt slik det er i dag

Forslag kap. 16 Styrket håndheving av brudd på kapittel 9a

1	Dagens klageordning endres. Gjenstanden for klage endres til krenkelser og om skolen har satt inn tilstrekkelige og egnede tiltak for å sikre at eleven har et trygt psykososialt skolemiljø.	Ok, men begrepene krenkelser og egnede tiltak er relative begreper og må defineres.
2	Førsteinstans er Barneombudet, som er et lavterskeltilbud og behandler klager etter § 9A-10. Barneombudet gis myndighet til å sanksjonere skoleeiere som ikke har gjort nok for å stoppe krenkelsene og sørge for at eleven får et trygt psykososialt skolemiljø i etterkant.	NEI En ankeinstans må i utgangspunktet være en nøytral part, noe vi ikke ser at barneombudet er. Det bør tilligge Fylkesmannen å ilegge eventuelle sanksjoner.
4	Tilsyn videreføres som i dag, men fylkesmennene bør gjennomføre flere hendelsesbaserte tilsyn. Departementet må sikre at Fylkesmannen har	Ok, men antall tilsyn totalt må ikke økes

	tilstrekkelige ressurser til dette.	
5	Det lovfestes hjemmel for å pålegge administrative sanksjoner og reaksjoner mot skoleeiere som ikke oppfyller kravene i kapittel 9a, for tilsynsmyndigheten og Barneombudet og klageinstansen.	Barneombudet bør ikke være klageinstans + ilegge sanksjoner.
7	Det lovfestes en oppreisningsordning for krenkelser dersom skolen ikke har gjort nok for å forebygge, avdekke eller håndtere krenkelser. Dette blir erstatning for ikke-økonomisk tap på grunn v at skoleeieren eller skolen forsettlig eller uaktsomt ikke har oppfylt plikter i kapittel 9a.	Gjeldende lovverk ivaretar dette på en tilstrekkelig måte.

Forslag kap. 17 Skoleeierens styring og støtte

1	Skoleeierens ansvar for å bygge kapasitet for sine skoler må tydeliggjøres, både når det gjelder regelverksetterlevelse og det forebyggende arbeidet.	Er godt nok ivaretatt i gjeldende lov- og regelverk
2	Den årlige rapporten om tilstanden i grunnskoleopplæringen og den videregående opplæringen, jf. opplæringsloven § 13-10, skal omhandle elevens psykososiale miljø, og der den enkelte skoles arbeid evalueres. I tillegg bør alle skolenes planer for arbeid med det psykososiale skolemiljøet forelegges kommunestyret eller fylkestinget.	NEI. Dette blir for detaljert. Ansaret må ligge hos det administrative fagmiljøet
4	Det bør settes i verk tiltak for å forbedre oppfølgingen av Elevundersøkelsen lokalt.	Dette er godt nok ivaretatt allerede
10	Departementet bør vurdere å lovfeste flere kvalitetssikrende bestemmelser for skolefritidsordningen i opplæringsloven.	NEI

Forslag kap. 18 Styrket samarbeid med andre - et bedre støttesystem

4	Alle kommuner bør utarbeide forebyggingstiltak og handlingsplaner mot krenkelser, mobbing, trakassering og diskriminering på alle arenaene barn og ungdom er.	Vi trenger ikke mer byråkrati, dette er ivaretatt.
---	---	--

Forslag kap. 19. Å styrke kompetansen

8	Skolebasert kompetanseutvikling bør prioriteres i fremtidige etter- og videreutdanningstiltak. Dette betyr at departementet må vri bruken av de statlige kompetansemidlene fra videreutdanning til skolebasert etterutdanning.	JA, helt enig!
9	Det bør særlig prioriteres å utarbeide etterutdanningsprogrammer der formålet er å gi lærere kompetanse i å håndtere krenkelser, mobbing, trakassering og diskriminering, herunder også digital mobbing. Bruk av eksisterende mobbeprogrammer og virksomme tiltak kan være eksempler på slik etterutdanning.	Nei, det er godt dokumentert at det som virker er skolebasert utvikling, og det må absolutt ikke knyttes til eksisterende programmer! Det ønskes fokus på relasjonsbasert klasseledelse, også i lærerutdanningen.
11	Utvalget viser til regjeringens arbeid med å vurdere hvordan en rett og plikt til etter- og videreutdanning kan utformes. Utvalget mener at kompetanse i å skape trygge psykososiale skolemiljøer og handlingskompetanse i å gripe inn når man mistenker at elever blir utsatt for krenkelser, mobbing, trakassering og diskriminering, bør vurderes som temaer som må inngå i denne plikten.	Lærerutdanningen er sentral her
14	Det etableres et nasjonalt opplæringsprogram i psykososialt skolemiljø for alle skoleledere.	NEI , det ønskes ikke.

Forslag kap. 21. Inkluderende skolemiljø i ny statlig satsing

1	En ny statlig satsing på Inkluderende skole i perioden 2016–2023 som omfatter alle nivåer i grunnsopplæringen.	Ok.
---	--	-----